

Certifikační schéma pro funkci úřední měřič

Účel, cíle a určení certifikačního schématu

Mezi nejvýznamnější faktory ovlivňující proces měření a relevantnost jeho výsledků patří správnost použitého měřidla (počínaje jeho volbou až po zajištění jeho metrologické návaznosti na patřičné úrovni), způsob použití měřidla pro realizaci procesu měření a v neposlední řadě postup vyhodnocení a sdělování výsledků měření. Tato úloha je obzvláště významná v případě, kdy výsledky měření mají využití ve společensky zvláště citlivých záležitostech, jako jsou soudní spory, ochrana zdraví či životního prostředí apod., tedy v záležitostech, kdy se využívá jako důkazní materiál výstup měření prezentovaný dokumentem s významem a statutem tzv. *veřejné listiny*. K této potřebě společnosti přihlíží i národní metrologický systém České republiky, který jako jeden ze svých prvků zavedl výkon *úředního měření*, a to cestou ustanovení § 21 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o metrologii“).

Pro provádění této společensky významné činnosti si stát vyhradil právo zmocnit subjekty, jež touto činností pověří, a to formou *autorizace k úřednímu měření*. Těmito subjekty jsou právnické a podnikající fyzické osoby, jejichž pověřování v souladu s § 21 zákona o metrologii provádí formou autorizace v zastoupení státu Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. S ohledem na společenský význam úředního měření a jeho hospodářské a společenské důsledky, stanovuje zákon o metrologii požadavky, které musí uchazeč o autorizaci k úřednímu měření splnit, a její držitel trvale dosahovat jako důkaz své metrologické, technické a personální způsobilosti pro výkon této delegované činnosti státní správy. Ustanovení § 21 zákona o metrologii uvádí jako jednu z kategorií záruk kvalifikovaného úředního měření a úkolů autorizujícího orgánu prověření **kvalifikace úředního měřiče doloženého certifikátem způsobilosti vydaným akreditovanou osobou**.

Oprávnění a odpovědnosti pro tuto funkci, k níž se přirozeně vztahují i požadavky na kvalifikaci, se dále odvozují z prováděcího předpisu MPM 13, který je v oblasti autorizace podle § 21 zákona o metrologii aplikován. K tomuto certifikačnímu schématu se vztahují prováděcí **Programy certifikace**, které doplňují a propracovávají toto certifikační schéma detailními požadavky na znalosti zvláště právních předpisů, technických norem a metod měření, vždy ve vztahu ke konkrétnímu oboru úředního měření, který má být předmětem odborné činnosti držitele certifikátu.

Pracovní náplň certifikované metrologické funkce

Certifikační schéma je určeno pro pracovníky subjektů autorizovaných ÚNMZ k úřednímu měření. Pracovníci mohou žádat o certifikaci odborné způsobilosti pro metrologickou funkci:

– úřední měřič

pracovník s kvalifikační úrovní označenou D, který má předpoklady k samostatnému provádění certifikované činnosti v oblasti úředního měření včetně úplného dokladování prováděné činnosti.

Vzdělání a praxe

Požadavky na vzdělání nejsou explicitně stanoveny a jsou plně v kompetenci managementu subjektu. Stanovují se pouze požadavky na praxi v oboru měření podle dosaženého vzdělání takto:

Kvalifikační úroveň - certifikovaná funkce	Požadované vzdělání	Požadavky na praxi v úředním měření
D - úřední měřič	V / ÚSO / ÚS / SO	1 rok

Výjimkou je požadavek na účast na školení výrobce/dodavatele měřidla u uchazečů o certifikát pro výkon úředního měření u nově zakládaných subjektů, kde je toto školení podmínkou pro upuštění od požadavku na praxi.

Žadatel s žádostí o certifikaci přikládá kopii dokladu o svém nejvyšším dosaženém vzdělání a prokazuje dobu odborné praxe potvrzením od zaměstnavatele.

Výcvik

V praxi může účast na odborném školení za účelem získání nových a zejména aktuálních znalostí v oboru být výhodou z hlediska prokázání splnění požadavků certifikačního schématu a získání certifikace, avšak rozhodně není podmínkou pro zahájení procesu certifikace či udělení certifikátu.

Požadavky na schopnosti a nezbytné předpoklady

Hospodářské, bezpečnostní a podobné důsledky použití výsledků úředního měření mohou být v praxi závažné. Proto je nezbytné, aby certifikovaná osoba prováděla stanovené činnosti nejen kvalifikovaně, včetně volby v rámci relevantních metod měření vhodných pro daný účel úředního měření, ale i pečlivě, důsledně a s vědomím důležitosti (delegace výkonu státní správy) a potenciálních důsledků. Tyto principy jsou zahrnuty do požadavků na odborné znalosti; jiné zvláštní požadavky na schopnosti a zvláštní předpoklady nejsou pro uvedené certifikované funkce stanoveny.

Požadavky na znalosti při certifikaci

Za základní se považuje znalost zákona c. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů a navazujících prováděcích vyhlášek MPO. Znalost relevantních předpisů, dokumentů a norem je specifikována v dokumentu 0116-PC-0100 *Požadavky na úroveň znalostí legislativy, předpisů a norem*.

Proces certifikace

Při certifikaci se provádí písemná zkouška k ověření všeobecných a odborných znalostí podle Programu certifikace, ústní zkouška a praktická zkouška spočívající v realizaci zadané úlohy pro výkon úředního měření v rozsahu autorizace.

V případě splnění požadavku na certifikaci je uchazeči vydán certifikát pro funkci úředního měřiče, který má platnost 5 let.

V případě nesplnění požadavků na certifikaci může uchazeč požádat o opakování certifikace v plném rozsahu v novém termínu. V případě částečného nesplnění požadavků na certifikaci (neuspění v jedné ze samostatně hodnocených částí zkoušky) bude uchazeči umožněno opakování pouze této části. Tyto úkony jsou však zpoplatněny, stejně tak jako nedokončení celého procesu certifikace.

Proces certifikace musí být ukončen do 6 měsíců ode dne konání zkoušky.

Po dobu platnosti certifikátu se provádí dozor nad výkonem činností certifikovaných pracovníků vyhodnocováním informací:

- z dotazníku vyplněného a odeslaného držitelem certifikátu průběžně při změně údajů o držiteli certifikátu a při uplatnění žádosti o recertifikaci;
- z výsledku činností ČMI při periodickém posuzování technického a metrologického vybavení a prověření odborné způsobilosti úředního měřiče jednou za 5 let a průběžně při jakékoli změně podmínek autorizace subjektu k úřednímu měření;
- z výsledků činností ČMI při porovnávání měření subjektů jednou za 2,5 roku.

Aktivní dozor na místě provádí certifikační orgán mimořádně na základě uplatněné stížnosti zákazníkem nebo na základě informací z výsledků činností spjatého orgánu.

Proces recertifikace

Při první resp. druhé **recertifikaci** s prodloužením platnosti certifikátu o 5 let, pokud se nemění rozsah certifikace uvedený v příloze certifikátu, se provádí písemná zkouška k ověření znalostí legislativy a praktická zkouška spočívající v realizaci zadané úlohy pro výkon úředního měření v rozsahu

autorizace, který je předmětem certifikace. Součástí je i doplňující ústní pohovor za účelem ubezpečení se, že znalosti držitele certifikátu jsou v souladu s platnou právní úpravou metrologie a platnými normativními či jinými dokumenty vztahujícími se k druhu prováděného úředního měření. Podmínkou prodloužení platnosti certifikátu je trvalý výkon certifikované funkce doložený dotazníkem.

V případě změny rozsahu certifikace, např. při zásadní změně principu měření nebo na základě požadavku držitele certifikátu, může být při první resp. druhé recertifikaci **platnost certifikátu rozšířena** o další druh úředního měření. Pokud držitel certifikátu trvale vykonává certifikovanou funkci, je postačující provedení zkrácené nebo rozdílové zkoušky k rozšíření rozsahu certifikace, případně i provedení praktické zkoušky na nový druh úředního měření, a držiteli je vydán nový certifikát.

Třetí prodloužení certifikátu se již neprovádí a držitel certifikátu se musí podrobit **nové certifikaci** v plném rozsahu všech požadavků na hodnocení.

Pozastavení certifikátu

Pokud bylo na základě zjištěných skutečností prokázáno, že držitel certifikátu neplní podmínky certifikace nebo nevykonává certifikovanou funkci, pak může být při první resp. druhé recertifikaci platnost certifikátu pozastavena.

Pozastavení platnosti certifikátu úředního měřiče může být průběžně prováděno při:

- pozastavení autorizace subjektu oprávněného k úřednímu měření;
- zjištění vážných neshod při státním metrologickém dozoru;
- nevyhovění při porovnávání měření subjektů k úřednímu měření;

a to na dobu do odstranění nedostatků.

Odejmутí certifikátu

Pokud bylo zjištěno, že držitel certifikátu:

- neplní podmínky certifikace; nebo
- trvale nevykonává certifikovanou funkci; nebo
- hrubým způsobem porušil pravidla používání certifikátu; nebo
- nebyly odstraněny nedostatky zjištěné spjatým orgánem ČMI,

potom certifikační orgán může odejmout certifikát.

Validace certifikačního schématu

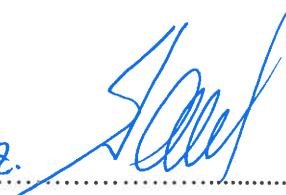
Vlastníkem certifikačního schématu je Český metrologický institut Brno.

Přezkoumávání aktuálnosti certifikačního schématu provádí COP.

Datum vydání: 3. dubna 2017

Zpracoval: Bc. Helena Svobodová, vedoucí COP

Schválil:

v.z.

RNDr. Pavel Klenovský
generální ředitel ČMI